

Restaureringen af Fruerfløjen på Hindsgavl Slot

Udgivet af Realea A/S

Restaurering med respekt

Søndag den 2. april 2006 kunne Hindsgavl Slot på Vestfyn slå dørene op for offentligheden og vise resultatet af en omfattende restaurering og nyindretning af de gamle fredede slotsbygninger.

Næsten 4.000 gæster lagde denne søndag vejen forbi det stemningsfulde slot og fik et indblik i, hvordan et topmoderne hotelkøkken - med Kulturarvstyrelsens velsignelse - kan graves mere end fem meter ned under den fredede bygning og på den måde nænsomt placeres i de smukke omgivelser.

Forud for denne åbent-hus-dag var gået mange håndværkertimer og en detaljeret planlægning i et tæt samarbejde mellem slottets personale, slottets ejer, Realea A/S,

arkitektfirmaet Vilhelm Lauritzen AS og ingeniørfirmaet Skou's Eftf. Rådg. Ingeniørfirma.

To år tog det at få logistikken på plads - ikke mindst fordi slotsanlægget fra 1784 med sidefløje og ladegård er fredet og derfor underlagt en lang række restriktioner for, hvad der må ændres, tilføjes og fjernes.

"Respekt" og "hensyntagen" har været nøgleord gennem hele restaureringsprocessen. Den overordnede intention med restaureringen har været at tilføre Hindsgavl Slot de tiltrængte faciliteter - først og fremmest det nye restaurationskøkken - og samtidig skabe en god sammenhæng mellem de mange funktioner, der indgår i driften af en moderne hotel-,

restaurant- og kursusvirksomhed. Alt sammen under stor respekt for og hensyntagen til slottets helhed og kvaliteter.

Den største opgave har været at indrette det store produktionskøkken med tekniske anlæg, depotrum og opholdsrum, uden at det gav sig til kende i de fredede bygninger og de landskabelige omgivelser. Samme udfordring har der været i at indrette den ny restaurant, bar og reception. Her har tanken været, at indretningen så at sige underordnede sig stedets og husets ånd - og ikke omvendt.

- Hindsgavl Slots historie går helt tilbage til det 12. århundrede.
- Restaureringen af den fredede Fruerfløj tog godt to år.

“Opgaven har først og fremmest været at indrette et stort moderne produktionskøkken uden at det gav sig til kende i de fredede bygninger og de landskabelige omgivelser”

Arkitekt Christian Holm, Vilhelm Lauritzen AS

Stort ønske om nyt køkken

Ombygningen og restaureringen gjaldt i først omgang Fruerfløjen, sydfløjen og vestfløjen. Det vil sige de fløje, der ligger til venstre, når man står på slottets hovedtrappe og kigger ud i gården.

Inden håndværkerne tog fat, var Fruerfløjens stueetage indrettet med køkken, reception og lokaler til medarbejderne. Vestfløjen indeholdt værelser i stueetagen og 1. sal samt depoter og medarbejderfaciliteter i kælderen, mens sydfløjen var - og fortsat er - en ren værelsesfløj med teknikrum og personalerum i kælderen.

Sydfløjen er opført omkring 1988 og er derfor ikke omfattet af fredningen.

Det største enkeltstående projekt var etableringen af et nyt moderne restaurationskøkken med lager og personalerum. Køkkenfaciliteterne havde længe været alt for trange og utidssvarende, så for slottets personale stod et nyt moderne storkøkken højt på ønskesedlen.

Men hvad gør man, når man ikke må bygge til på en fredet bygning fra det 17. århundrede? Man bygger nedad! Det nye køkken er etableret i Fruerfløjens nyudgravede kælder. I stueetagen er der indrettet reception, bar og a la carte restaurant. I vestfløjens stueetage er etableret et "back office" til hoteladministration samt en ny trappe til 1. sal.

Tagetagen i Fruerfløjen og de øvrige fløjes stue- og tagetage blev

kun i beskedent omfang involveret i den omfattende ombygning.

- En 5,5 m dyb kælder er gravet ud under Fruerfløjen for at give plads til et nyt storkøkken.
- Arkæologer fra Nationalmuseet bistod under det store udgravningsarbejde.

2.500 kubikmeter jord

Da Fruerfløjen ikke er født med kælder - i hvert fald kun en meget lille kælder - betød den planlagte ombygning, at der skulle graves en 5,5 meter dyb kælder ud under hele fløjens længde.

Da fløjen blev bygget for over 222 år siden, blev den bygget på kampesten kittet sammen med mørtel; en byggemetode, der slet ikke var solid nok til at bære bygningen, når udgravningen gik i gang. For at understøtte huset under det store udgravningsarbejde, blev der derfor støbt betonsøjler ved hus-hjørnerne, og bygningen blev understøttet med svære jernbjælker.

2.500 kubikmeter jord blev flyttet under udgravningen, der også afslørede en gammel brønd og et lil-

le kildevæld.

Udgravningen startede fra Fruerfløjens sydgavl, dvs. ved hovedbygningens vestgavl, hvor bastionen og jord blev fjernet ned til kælderniveau. Slottets udvendige kældervæg blev herved blotlagt, mens Fruerfløjens sydgavl samt hjørnet af vestfacaden blev understøttet af kraftige stålbjælker, som blev båret af midlertidige betonfundamenter.

En søjlefri kælder

Herfra gravede håndværkerne ud under Fruerfløjen, mens kældervægge løbende blev etableret. Facader blev holdt sammen af kraftige tværgående ståldragere, som senere kom til at indgå i dækstrukturen, dvs. i gulvkonstruktionen i stuetagen.

Dækstrukturen blev udført i tværgående 300 mm høje profiler i tyndpladestål - som en moderne udgave af bjælkelag - og herefter monteret med gipsplader i top og bund.

Med denne konstruktion fik man et let dæk, som ikke krævede lang udtørringstid i modsætning til beton, og som ikke krævede understøtning. Samtidig kunne alle installationer lægges ind i den høje konstruktion, og det betød, at man fik en stor søjlefri kælder til køkkenet.

Under bastionen blev der gravet en kælder, som forbinder slotskælderen med Fruerfløjens kælder. Vareelevatore blev placeret i slottets vestgavl.

Endelig blev der opført 170 kvadratmeter teknikkælder til ventilations- og køleanlæg. For at undgå synlige tekniske anlæg i det historiske slotsmiljø sker al ventilation - både ud- og indblæsning - via en stor lyskasse, som er overdækket med en gangrist, der samtidig giver direkte adgang til køkkenet fra det fri.

“At udgrave en fuld kælder under det
222 år gamle hus var uden tvivl ombygningens
mest “spektakulære” opgave”

Arkitekt Christian Holm, Vilhelm Lauritzen AS

Indretning af slotskøkkenet

Det nye slotskøkken og alle indretninger og faciliteter er udført og indrettet i tæt samarbejde med slottets personale og en køkkenkonsulent.

Køkkenet dækker over 750 kvadratmeter, og når alle gryder, pletter og pander er i sving, kan køkkenet bespise op til 700 gæster på én gang. Via elevatorer transporteres maden op til restauranterne ovenpå.

Alle råvarer opbevares i separate kølerum, ligesom køkkenet er indrettet i flere små enheder, fordelt efter råvarer. Det vil sige, at ingen råvarer blandes sammen, når de renses og forberedes, men først når de skal bruges i den endelige tilberedning. Derved sikres optimal

hygiejne.

Køkkenet rummer alle de moderne faciliteter, der skal til for at drive et professionelt restaurationskøkken, bl.a. en opvaskemaskine på størrelse med en villastue og en suppegyrde, der kan indeholde 200 liter!

Selvom køkkenet er indrettet i kælderen, er der sørget for optimalt dagslys, idet alle vinduesnicher er udformet med skrå false for at optimere lysindfaldet.

- Vinduesnicher med skrå false sikrer godt dagslys i kælder køkkenet.
- ■ Det nye slotskøkken på 750 kvadratmeter rummer alt inden for moderne køkkenfaciliteter.

Renovering af alle facader

Også den udvendige del af slottet kom under håndværkernes kyndige hænder.

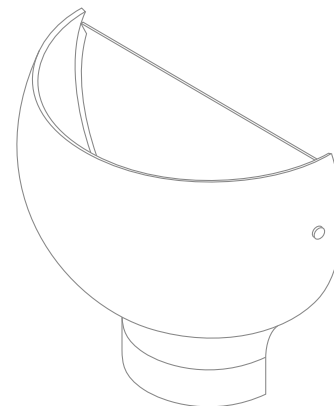
Slottet fremtræder overvejende i blank rød mur, dvs. med synlige røde mursten, og med teglhængte tage og hvidmalede sprossede vinduer.

I forbindelse med ombygningen blev alle vinduesrammer både i hovedbygningen og sidefløjene renoveret, dvs. pillet ud af karme, rensat af og malet op. Og de nye vinduer, der er tilført, er udformet i stil med de oprindelige.

Fruerfløjens vestfacade samt den gamle fredede havemur er restaureret, vandskuret og kalket, og i Fruerfløjens sydgavl er to vinduer

erstattet af franske døre, så der nu via tre døre er direkte adgang fra Restaurant Den Hvide Dame til en nyanlagt terrasse - Bastions-terrassen - med udsigt over Lillebælt. Endelig er der i Fruerfløjens østfacade indbygget en ny indgangsdør til restauranten.

- Så smuk er udsigten fra terrassen ved slottets hovedbygning.
- ■ Vinduer og døre er restaureret.

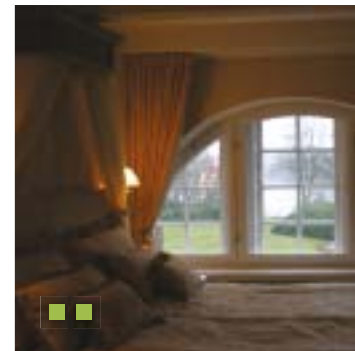
Hindsgavllampen

Der har været arbejdet meget med belysningen i den nyindrettede Fruerfløj, og Vilhelm Lauritzen AS har i samarbejde med Louis Poulsen udviklet en særlig væglampe. Lampen er med hvid matteret glasskærm i en klassisk moderne form, som matcher huset alder. Lamperne er placeret parvis på murpillerne mellem vinduer og døre i gangarealer og værelsesfløje, hvor de giver en harmonisk belysning.

Indretning af stueplan

I dag står Fruerfløjen helt færdig. A la carte restauranten Den Hvide Dame, som er opkaldt efter en af de spøgelseshistorier, der knytter sig til Hindsgavl Slot, har plads til 35 gæster, og herudover finder man Restaurant Kavaleren og Kavaler Baren, hvor man kan nyde en drink før middagen, samt receptionen. Kælderen rummer det nye køkken, mens 1. salen rummer syv værelser og et kontor.

- Restaurant Den Hvide Dame tager form.
- ■ Udsigten fra et af slotsværelserne.
- ■ ■ Kavaler Baren ligger i Fruerfløjens stueetage - lige ved receptionen.

Den Hvide Dame

Sagnet beretter, at Den Hvide Dame drog i brudekaret til Hindsgavl, men hestene løb løbsk ud i en af slottets søer, kareten væltede og damen omkom på tragisk vis. Siden har hun spøgt i slottsparken, hvor hun især op søger herrerne...

Gulvene i receptionen og forbindelsesgangen hen til slottets hovedbygning er udført i røde Ølandsfliser, som også findes i hovedbygningens forhal. Gulvene i baren og restauranten er udført i 300 mm brede fyrtræsplanker, som også bruges andre steder i slottet, og væggene er malet i lyse nuancer.

De indvendige døre til gang, restaurant og bar er hvide småsprosede glasdøre med al beslåning i messing. Indfatninger og fodpæner er udført i en specielt designet dobbelt listeprofil, som går igen på baren og på receptionsskranken.

Også selve receptionsskranken og baren er udformet specielt til stedet og fremstår med hvidma-

lede lodrette profillister, som er i familie med de profillister, der ses omkring dørindfatninger og fodlister.

Bordpladen på receptionsskranken og baren er udført i tombak, en metallegering med en brun gylden glød, der patinerer smukt, mens de såkaldte sparkeplader er i messing. Over receptionsskranken er der tillige anbragt en "lysbjælke" i tombak. Sammen med lysindfaldet i rummene skaber de hvide flader, messing og tombak et lyst og venligt, men også eksklusivt interiør.

Som en del af restaureringsarbejdet har det desuden været meget vigtigt at få god akustik i restaurant, bar og reception, og derfor er lofter udført med såkaldt akustikpuds. Den særlige puds sikrer en

optimal efterklangstid og dæmper effektivt lyden mellem de to etager; stueplan og 1. salen.

■ Den nye reception før og efter

Ændringer i landskabet

I forbindelse med den store ombygning blev også slottets udenomsarealer forbedret. Et nyanlagt område mellem Stenhuset og den nyere værelsesfløj giver via en rampe mulighed for, at der kan transporteres varer til og fra det nye køkken og forrædsrum.

Belægningen er udført i asfalt, som er kantede med chaussésten i granit. Denne belægning er valgt dels for at skabe harmoni til slottets øvrige materialer og dels for at kunne klare den tunge varetransport, der foregår til og fra køkkenet hver dag.

Ved Fruerfløjen er der skabt et lille gårdrum - Giardino Segretto - som ligger i direkte forbindelse med receptionen og restauranten. Her

er den gamle havemur bevaret, og nogle få æbletræer giver gården en særlig stemning.

I det vestvendte hjørne mellem Fruerfløjens og hovedbygningens gavle er der adgang til slottets 200 kvadratmeter store terrasse, hvorfra udsigten over parken og Lillebælt kan opleves.

■ Et lille gårdrum mellem restauranten og receptionen skaber en særlig stemning.

■ ■ Anlægsgartnere i gang med at renovere den gamle fredede havemur i gården.

■ ■ ■ I Stenhuset opbevares havemøbler, haveredskaber mv.

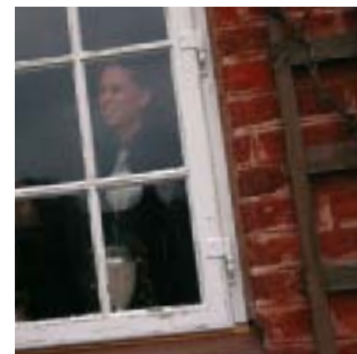

Slottets hovedbygning

I marts 2006 - halvandet år efter at de første håndværkere mødte op på slottet - var det største og mest krævende ombygningsarbejde færdig. Herefter tog nye håndværkere fat på slottets hovedbygning - dog med et langt mindre omfattende restaureringsarbejde.

I foyeren og havestuen i hovedbygningen samt den store og den lille spisestue gik malere og snedkere i gang med et restaureringsarbejde, der stilmæssigt har bragt rummene tilbage til et udseende så tæt på det oprindelige som muligt. De øvrige rum i stueetagen; Biblioteket, Marmorsalen, Grøn Stue og Rosa Stue blev der ikke rørt ved, da de er udtryk for den oprindelige stil.

Arkitekter og konservatorer har med hjælp fra gamle malerier og tegninger samt deres kendskab til de møbler, den indretningsstil og de farver, der var fremherskende for 200 år siden, ført rummene tilbage til det originale udtryk.

I hall'en i hovedbygningen udgør hvidmarmoreringen af vægge og søjler det største restaureringsarbejde. Marmoreringsarbejdet er udført så naturtro, at det til forveksling ligner ægte marmor.

De øvrige farver i hall'en er udvalgt på baggrund af den research, som konservatorer fra Nationalmuseet har udført for at finde frem til de nuancer og den stil, slottet var indrettet i, da det blev opført i 1784. Konservatorerne har minutøst og grundigt skrabet flere lag tapet og maling af vægge og træværk, så de enkelte lag fra 1784 og frem til i dag nu står tydeligt frem.

Det samme gælder for havestuen, hvor farvevalget også er bragt tilbage til det oprindelige, ligesom

dørene er tilført de såkaldte for-dakninger, dvs. dekorative afslutninger over dørene.

Forgyldninger og guldkanter, der ses forskellige steder i slottets hovedbygning, er ligeledes tilført under restaureringen, ligesom også stukken er genskabt de steder, hvor den har været pillet ned.

Efter næsten to år med håndværkere ind og ud af dørene og en regning på et tocifret millionbeløb blev Hindgavl Slot bragt ind det nye årtusinde. Respekten for den historie, der knytter sig til slottet og til omgivelserne, har været den røde tråd gennem hele restaureringsarbejdet - og vil fortsat være det, når Hindsgavl Slot tager fat på de næste restaureringsopgaver...

- Den smukke marmorering i hall'en klæder de herskabelige omgivelser.
- ■ Konservatorer fra Nationalmuseet har hjulpet med at finde frem til de originale farver.
- ■ ■ Den Lille Spisestue.

Arealer: Bruttoareal (kvadratmeter) for ombyggede områder:

	Kælder	Stueetage	1. sal
Hovedbygning	100	55	50
Fruerfløj	370	370	35
Vestfløj	295	100	20
Sydfløj	165	10	10
Teknik	140		
Bastion	70		
I alt	1.140	535	115

Total: ca. 1.790 kvadratmeter ombygget

De involverede parter

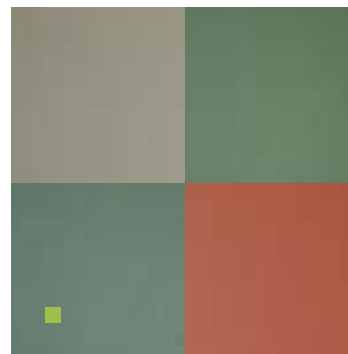
Bygherre: Realea A/S

Arkitekt: Vilhelm Lauritzen AS v/ arkitekt MAA Christian Holm og arkitekt MAA Claus Skogstad

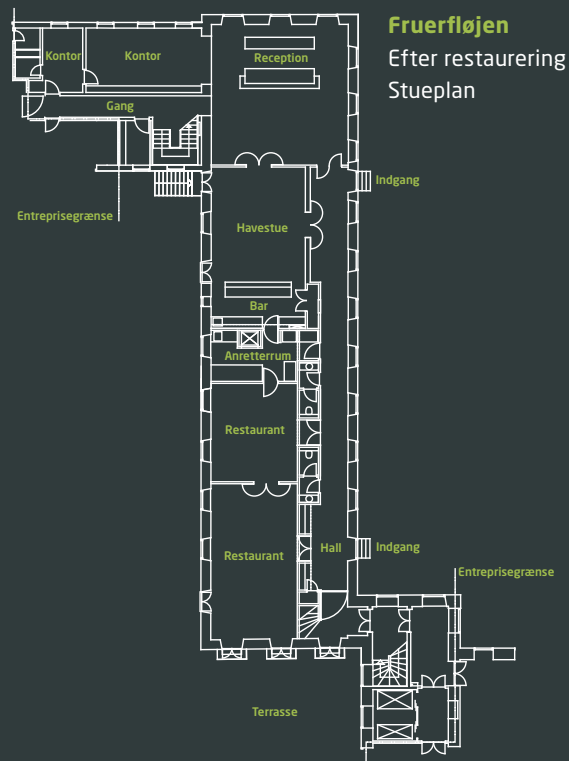
Ingeniør: Skou's Eftf. Rådg. Ingeniørfirma v/ ingeniør Kaj Matzen

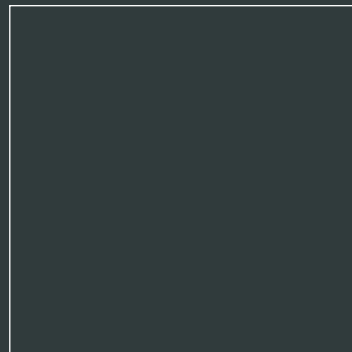
Køkkenkonsulent: Peter Person Food Service Design aps. v/ Peter Person

Arkitekt for malerrestaurering af hovedbygningen: Arkitekt Ganshorn ApS v/ arkitekt MAA Jørgen Ganshorn

Smukke og originale slotsfarver præger overalt Hindsgavl Slot.

Realea A/S

Nørregade 29

5000 Odense C

Tlf. 70 11 06 06

Fax 32 88 52 79

www.realea.dk